

ACC. NR. 9431

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: W. Richter

Härad: FROSTA Adress: .....

Socken: ÖSALLERUP Berättat av: OLA MÅRTENSSON

Uppteckningsår: ..... Född år 1855 i .....

Uppteckningen rör Se REGISTER. Sid. 1

Skriv endast på denna sida!

1 Sid

Landskap: *Skåne* Socken: *Ö. Sallerups*Fullständigt namn: *Ola Mårtensson*Född den *1855* på _____
(gård eller by)

i _____

Yrke: *F. d. lantbrukare.* (socken och landskap) Bisyssla: _____Bosatt å följande platser: _____
(socken, landskap, tid)Bor nu i: *Fornåstryp.* *Ö. Sallerups*
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: _____ född _____

Moderns namn: _____ född _____

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? _____ b) modernet? _____

Närmare upplysningar om släkten: _____
(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)Sagesmannens barndom: _____
(el. upptecknarens) (sysselsättning, syskon)
skolgång _____

Läsning: .....

(böcker, tidningar m. m.)

Resor: .....

Har sagesmannen sina hägkomster efter vissa personer? Vilka?

(el. upptecknaren)

Deltagande i föreningslivet: .....

Förtroendeuppdrag: .....

Övriga upplysningar: *Lugn och rosed. Bor nu i undantagsläge
och köptur till med litet av varje. Fick för en del år
sedan en något utslaget av en onstlyfisa, men kan
nu ändå vada på. Söner o. dotter sköta gården.*

Död den .....

(år och dag)

Ant. av .....

Dessa uppgifter ha insänts av: .....

William Rögler

(namn och fullständig adress)

H. Trång. 35 a Lund år 1929.

2431

1.

Systematiskt register:

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sid

2. A:t Maran /skämt.
3. J:a Krypning genom fölhamn: lättare barnsbörd.
4. M:e Brydestuan. Brydegille.
5. O:d Anders - Frogedanatt.
6. T:d Sömsonugn med figurer.
7. T:d Kistebrev /tyskt: Gulliver/.

2431

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A: t
2.

Maran.

Maran.

Här i närheten var en gammal dräng, som var en rediskojarare. Han hade liksom pigan tjänat många Herrans år där på platsen. Han beslöt skämta med henne och klippte av en fläta av en hästman och fäste den i pigans sängdyna, men han fick sitt igen. Flätan flyttade pigan, då hon fick se vad det var för något ut på väggen, där hans lie hängde. Maran kom och skulle hämta flätan, men hade då skurit sig på lien.

2431

J. A.
sh. d. t.
3.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Krypning gnm. fölhamn.

"När e marr fölat, skulle de va teres
å ta vara på själva fölhamnen och fläta upp den.
För att få lättare barnsbörd kröpo så havande
kvinnor igenom hamnen, födslovåndorna skulle de
då slippa".

Krypning gnm. föl-
hamn för att få
lättare barnsbörd

M:e 1-3

4.

2431

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Brydestua, brydegille.

Brydestuan bestod av två avdelningar eller rum: det yttre eller "skjulet", som på ena kortsidan var öppet nertill, så att där blev ljus, så hade det halm, eller spantak. Innanför skjulet var ett rum med välvt stentak och väggar av sten och försedd med en liten glugg, som kunde stoppas igen. Ovanpå taket lades avfall av lin, torv och jord. Mellan skjulet och det inre rummet var en dörr. Inuti var "pallen och pugen". Pallen bestod av trästänger, längs långsidorna med en smal gång i mitten och i ena hörnan var pugen, ugnen.

I pugen eldades dukigt, så att all fuktighet skulle drivas ut. Hören sattes in i dubbla lav på pallen med roten nerför i den undre lavet och uppför

Linbrytning

Brydegille.

Brydestugans

inre.

Torkningen av
linet.

Skane
W. Sallerups
En

i det övre. Här var en gammal dräng, som brukade elda. Golvet skulle sopas riktigt rent, så att det inte tog eld i skräpet. De eldade med knudor, ved och torv.

I skjulet voro 4 "krössare" /krossare:karlar/ Krossning,
och 2 "sammanbrydesor" /sammanbryteskor/ på ena sidan
och på andra 5 á 6, så det var plats till ungefär 10 Finbrytning.
sammanbrydesor. Dessa skulle taga emot av krossarna och
"finbryda" hören. Den som skötte "pugen" lämnade en
liten knippa till varje krossare och skulle jämt passa
på, då de voro tillreds. En stage sattes i ena hörnan
och ett täcke hängdes på, och därinne kastades det fin-
brudna- varje gång en handfull. Så räknade de hur många
"tjuv"/tjog/ händer de brutit.

På högra sidan var "brännvinshuset". Där stod "brännvins-
brännvinsflaskan. När de brutit ungefär hälften och helst huset".
lite mer, skulle de ha "nöttamad": Smör, bröd, fläsk, "Nöttamad"
äggakaga och ett par supar. Likaså skulle de ha var sin
sup, innan de började bryta.

Sen skulle de pusta ett slag, och då gingo de Rast.
in och la sig under pallen, och vad de hittade på där
är inte gott att veta. Hett var det därinne, så man
knappt kunde andas, men det gjorde ingenting. Där pratades
och gissades och hölls mycket skoj.

Då de vilat en stund var det att fortsätta och avsluta brytningen, så att nästa ställe kunde köra dit sin hör och fortsätta torkningen och brytningen. Sen gingo de hem, spisade kvällsmat, borstade av sig och gingo på gillet.

Där vankades mycken mat: ärtsoppa eller gröt, sviskonsoppa, ridengröt. Det sistnämnda merendels som efterrätt, så de "ble riktigt stoppade".

Brydegille.

Där var en stor smörhåla i mitten på grötfatet, och där doppade de gröten gemensamt i smöret. Vid sidan mjölkfatet och därur toga likasa alla gemensamt./de söbo alla ur ett kar/

Limbrytningen var ganska omtyckt av de unga, ty då gavs tillfälle att komma tillsammans och roa sig. Därför gick det ganska mödosamma arbetet lättare och fortare, ty man hjälpte varandra gårdarna emellan liksom även vid många andra arbeten förr.

2431

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Oid.

7.

Vårfrudagen : Anders.

Anders och
Vårfrudagen.

Där Anders lägger sin hatt, där ligger den till
Frogedanatt /den 25 mars, vårfrudagen/.

Simsonugnarna

Figurerna på Sim-
sonugnarna.

"På Simson-ugnarna stodo två flickor och en turk vid sidan om dem ss. vaktare eller någonting liknande. Flickorna skrämdes med att de skulle gödas fet mjölk och nötkärnor, så att de blevo riktigt feta. Då skulle de slaktas och ätas upp. Så lyder sagan, omen jag vet inte om det är sannt", slöt sagesmannen.

På framsidan står: Simson slet leionet sönder.

Huseby bruk.

2431

Fid
9.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kistebrev.

Kistebrev.

I ett kistebrev i min svärmors kista stod:
Auf Befehl des Kaisers sollte Gulliver von zwei Beamten
durchsucht werden, ob er auch keine gefährliche Waffen
bei sich führe. Gulliver schob den einen Beamten in seine
Rochtasche hinein, der andere nahm das Verzeichnis der vorge-
findenen Sachen an.

/2 andra kistebrev se fot./